

PJSS

ISSN: 1309-0356

Pamukkale Journal of Sport Sciences
2013, Vol.4, Special Issue, Pg:48-58

Received : 10.02.2013

Accepted : 15.04.2013

Feyza Meryem Kara¹

¹Başkent Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Spor Bilimleri Bölümü, Ankara, Türkiye

fmkara@baskent.edu.tr

ORIGINAL ARTICLE

KADINLARIN SERBEST ZAMAN DAVRANIŞLARI: ETNİK GRUP PERSPEKTİFİ

Özet

Bu araştırma Türkiye’de genel nüfus içinde yoğunlaşan etnik grupların serbest zaman davranışlarını belirlemek amacıyla yapılmıştır. Bu amaçla, farklı kültür ve etnik gruplardan gelmiş kadınların serbest zaman davranışlarının benzerlikleri ve farklılıkları incelenmiş ve deneyimlerinden faydalanılmıştır. Araştırmanın yöntemi olarak nitel araştırma tekniklerinden mülakat (görüşme) yöntemi kullanılmış, verilere betimsel analiz uygulanmıştır. Yapılan betimsel analiz sonuçlarına göre; aile, arkadaş ve sosyal çevre gibi bireyi tamamlayıcı unsurların etnik grupları farklı kadınlarda belirgin şekilde benzerlik gösterdiği, katılımcıların kültürel geleneklerini yaşamaktan vazgeçemedikleri ancak bunu kendi çevreleriyle sınırlandırdıkları, rekreatif faaliyetlere katılımda yine benzer şekilde hegemonik ve ideolojik olarak “göreceli özgürlük”ler yaşadıkları saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Serbest zaman, etnik grup, kadın

WOMEN’S BEHAVIOUR IN LEISURE TIME: PERSPECTIVE OF ETHNIC GROUP

Abstract

This research was conducted to determine the differences between the leisure time behaviors of ethnic groups that concentrate in the general population in Turkey. For this purpose, the similarities and differences of the leisure time behaviors of the women who are being from the different culture and ethnic groups are studied and the experience of those women is utilized. Interview method, which is a qualitative research technique, is used as the method of this research and data were analyzed descriptively. According to the descriptive analysis results that are based on the five determined titles; it was found out that the elements like family, friend and social circle which complement the individual are significantly similar in women who belong to different ethnic groups, the participants never cease to live according to their cultural traditions however they limit this with their own environment, they live hegemonic and ideological “relative freedoms” in participation to recreative activities in a similar manner.

Keywords: Leisure, ethnicity, women

GİRİŞ

Yunancada halk anlamına gelen etnos sözcüğünden türetilmiş olan etnisite kelimesi, atalardan miras kalan, benzer gelenek görenek ve kültür içerisinde yaşayan topluluktan gelen kimseleri ifade etmek için kullanılır. Marshall etnisiteyi; “ait oldukları ve içinde özgün kültürel davranışlar sergiledikleri bir toplumda kendilerini diğer kolektif yapılardan farklılaştıran ortak özelliklere sahip olduğunu düşünen ya da başkaları tarafından bu gözle bakılan kişileri tanımlayan bir terimdir” (Gordon,1999) şeklinde tanımlamıştır. En genel anlatımla etnisite; ortak köken, akrabalık ilişkileri ve kültürel birliği kapsayan bir kelime olarak karşımıza çıkmaktadır. Buradaki köken kelimesi, genetik-biyolojik olmaktan çok sosyolojik bir anlamı yüklenmektedir (Smith, 2002). Bu kavram, tarihsel topluluk bağlamında kültürel farklılıklara yapılan vurguyu birleştirir, kültürel özgüllüğün algılanması da bir halkı diğerinden ayırır ve o halka kendilerini dışarıdakilerin gözünde tanımlayan bir kimlik kazandırır.

Etnisitenin genel özellikleri doğum, okur-yazarlık oranı ve kentleşme oranları gibi nesnel göstergelerden çok belli sayıda kadın ve erkeğin kuşaklar boyunca etkileşimlerinin, paylaşımlarının ve deneyimlerinin belirli kültürel özelliklere verdikleri anlamlardan ileri gelir. İnsanların paylaştıkları bu deneyimler, zaman içerisinde billurlaşır ve her kuşak kendi etkileşimleriyle beraber bu değerleri gelecek kuşaklara aktarır. Böylece belirli paylaşımlar doğrultusunda biçimlenen bir etnisite ortaya çıkar. Bu bağlamda etnik toplulukların taşınmaları gereken özellikler şu şekilde ifade edilebilir; kolektif özel bir isim, ortak bir soy miti, paylaşılan tarihi anılar, ayırıcı ortak bir kültür, özel bir yurtla bağ (teritoryal bağlılık) ve dayanışma duygusu (Smith, 2002). Kısaca etnisitenin hem psikolojik hem de sosyolojik bir anlamı olan “kimlik” konusunu kapsadığı söylenilebilir. Diğer taraftan bireyin bir gruba bağlı oluşu öte yandan da başka gruplar tarafından dışlanmasını da içermektedir. Etnik grupların, “endojen” olmaktan çok “eksojen” bir yapısının olduğunu söyleyen çalışmalar (Erkal, 2001) dış dünyayı reddeden bir sosyal grup bulmanın zor bir ihtimal olduğu üzerinde de durmuşlardır. Ortak kültür kavramının bu noktada kilit bir yer oluşturduğunu söylemek mümkündür. Çünkü aksi şekilde bir yaklaşımın ırkçılık ya da etnosantrizme yol açacağı düşünülmektedir. Önemli olan coğrafya içine yayılmış bir “kültürel kimlik” oluşmasıdır.

Nira (2003) milliyet ve cinsiyet ilişkisini incelerken, kadınların temel rolleri üzerinde durarak, kadınları “kültür taşıyıcısı” olarak adlandırmıştır. Bu noktadan hareketle, kadın, yeni nesillere kültürün aktarımında kilit noktayı oluştururken, “kutsal”ı iyi taşımak zorundadır.

Diğer bir deyişle, kadın, kültür çeşitliliklerinin en önemli yansıması olarak kabul edilmektedir (Tsai, 2010; Walker ve diğ., 2007).

Bunun yanı sıra, Batı kültürlerinde serbest zaman kavramı çoğu kez kadınların dışarıda tutulduğu, “ücretli iş ve eğlence” çerçevesinde incelenmiştir. Kısaca, geleneksel serbest zaman çalışmalarının odağını maskülen bir olgu oluştururken, üçüncü boyut olan toplumsal cinsiyet düşünülmemiştir (Chick, 2009; Tsai, 2010; Iwasaki ve diğ., 2007). Kadın olmanın kolektif bir kimlik taşıdığı varsayımıyla, kadınların bireysel davranışlarını kontrol eden ve düzenleyen toplumsal cinsiyet kültürü ve rolleri olduğunu anlayabiliriz. “Kadınlar, kolektivitelerin biyolojik üreticisi ve topluluğun ideolojik yeniden üretiminde rol alan başlıca kişilerdir ve topluluğun kültürünün aktarıcılarıdır” (Sakar, 2007). Diğer yandan, yapılan birçok araştırmada erkeklerin kadınlara göre daha çok rekreasyonel faaliyet içinde buldukları; geleneksel ev-içi roller, çocuk bakımı (Henderson, 1990) sosyal, ekonomik ve politik (Pohl ve diğ., 2000) gibi nedenler sebebiyle dahil olmadıkları belirlenmiştir.

Serbest zaman, iş dışında gerçekleşen, rekreasyon, spor, kültürel arayış, oyun ve sosyal aktiviteler gibi geniş bir yelpazeyi içine alan bir kavramdır. Kültür ve serbest zaman konuları arasında yaklaşık yirmi yıl boyunca araştırmalar yapan Rojek (1989)’ e göre, insanlar serbest zaman aktivitelerini seçme özgürlüğüne sahip değildir yani bireylerin seçimleri daha çok toplumun nitelikleri tarafından şekillenmektedir. O’na göre, insan kültürü çalışma ihtiyacı ile değil; dil, dans, ritüel ve oyun formları ile başlamıştır (Rojek, 2000 Akt. Veal, 2001). Bu bağlamda serbest zaman aktiviteleri; dans, şarkı, yemek, oyun ve farklı elbise formlarının tüm biçimlerini ve kültürlerini nesilden nesillere taşıyan bir araçtır.

Serbest zaman aktivitelerine katılım zaman zaman geleneksel hiyerarşik grupların parçası olma anlamına da gelmiştir. Bireysel, kolektif ve toplumsal güçlerin aktiviteye katılım şeklini veya sonucunu belirlemiştir. Etnik grupların serbest zaman etkinlikleri ve etkinliklere katılımı, kültürün devamlılığını ve sosyal yapının korunmasını sağlayan bir kurtuluş ve mücadele alanı olarak görülmüştür. Serbest zaman etkinliklerine katılım da özellikle toplumdaki geleneksel hiyerarşiye karşı hâkim güç ilişkilerinin dönüşümünde rol oynamıştır (Taylor, 2001). Serbest zaman ve özgürlük kavramlarının üzerinde duran Rojek, bu iki kavram arasında evrensel bir teori olmasının imkânsız olduğunu vurgularken bireylerin bulunduğu toplumsal ve tarihsel geçmişten kopamayacağını söylemiş, bir “standartlaştırma” politikasının serbest zamanın doğasına da aykırı olduğunu belirtmiştir (Branham, 2002).

Sonuç olarak, kültür ve serbest zaman kavramları birbirlerini besleyen zaman zaman da olumsuz olarak etkileyen iki kavram olarak görülmektedir.

İlgili alanyazında serbest zaman ve etnisite konusu iki temel çerçeveye içinde şekillendirilmiştir. Bunlardan ilki; farklılıktır (marjinalite). Bu yaklaşım, eğitim ve gelir düzeyi tabanlı olarak, etnik grupların serbest zaman seçeneklerini sınırlandırdığını kabul eden bir yaklaşımdır (Floyd, and Gramann, 1993). İkincisi ise; etnisitedir. Bu yaklaşıma göre de, bu gruplar, belirli serbest zaman aktivitelerine kültürel gelenekler, uygulamalar ve grup karakteristikleri sebebiyle (dil, din gibi) katılırlar ve tercihlerini bu yönde belirlerler (Allison, 1979). Alanyazındaki birçok araştırma etnik gruplar arasındaki serbest zaman değerlendirme farklılıklarını inceleme amacıyla bu iki teori üzerinde yoğunlaşmıştır. Özel (etnik kökenli)sportif aktivite davranışlarının ve etnik kökenin üstünlüğü (sportif branş) konusunda son yıllarda araştırmalar yoğunlaştırılmıştır.

Etnisite, kültür ve serbest zaman ilişkisinin bu bağlamda açıklayıcı bir yönü olarak görülen “kadın” konusu, disiplinler arası bir konu olarak birçok ülkede yapılan araştırmaların yanı sıra, ülkemizde, ilgili alanyazında yapılan çalışmaların azlığı dikkat çekmektedir. Bu bulgular ışığında, araştırma, Türkiye’de genel nüfus içinde yoğunlaşan etnik grupların serbest zaman davranışlarını belirleme amacı ile yapılmıştır. Bu amaçla, farklı kültür ve etnik gruplardan gelmiş kadınların serbest zaman davranışlarının benzerlikleri/ farklılıkları incelenmiş ve paydaşların deneyimlerinden yararlanılmıştır.

YÖNTEM

Araştırmada, derin bir kavrayış sunma potansiyeline sahip olması ve eğilimlerden daha çok genellikle arkalarındaki sebepleri sunması sebebi ile “nitel araştırma deseni” tercih edilmiştir.

“Bu konuda en çok kimler bilgi sahibi olabilir?” veya “Bu konuda kimlerle görüşmemi önerirsiniz?” gibi sorular ve bunlara verilen yanıtlarla hareket edilmesinin daha sağlıklı bir örneklem grubu yaratacağı düşüncesiyle, çalışma grubu kartopu (zincir) örnekleme yöntemiyle oluşturulmuştur. Bu bağlamda, örneklem, Çerkes, Azeri, Alevi, Nusayri, Rum, Laz, Kürt, Abhaz, Gürcü, Boşnak ve Arnavut olarak isimlendirilen etnik gruplardan seçilmiş, her etnik gruptan bu yöntemle seçilmiş birer katılımcıya ulaşılmıştır.

Araştırmada yöntem olarak bireysel görüşme (mülakat) tekniğinin etkili olabileceği düşüncesiyle, veriler, yarı yapılandırılmış görüşme formu (Etnik kökeniniz? Serbest zamanlarınızı nasıl değerlendirirsiniz? Etnik kökeniniz serbest zaman davranışlarınızı etkilemekte midir? Serbest zaman davranışlarınız kültürel geleneklerinizi yaşatma ile bir paralellik gösterir mi? Serbest zaman davranışlarınızı etkileyen faktörler nelerdir?) yoluyla toplanmıştır. Görüşmelerden önce, katılımcılara etnik grup kavramıyla kültür farklılıklarının altının çizilmeye çalışıldığı açıklanmış, bunun yanı sıra katılımcılara serbest zaman kavramının açıklaması net bir şekilde yapılmıştır.

Elde edilen verilere betimsel analiz uygulanmıştır. Araştırmada kategorilerin belirlenmesinde Tirone & Pedlar (2000) ve Taylor (2001)'in çalışmasında oluşturulan kategoriler "aile ve/veya arkadaş" "sosyal ilişkiler", "önyargılar" ve "farklılık algısı" temel alınmış, "sosyal ilişkiler" başlığına "sosyal medya" sondası ve "kültürel gelenekleri yaşatma" kategorisi eklenmiştir.

BULGULAR

Yapılan betimsel analiz sonuçlarına göre, bulgular kategorilendirilmiş, araştırmacı tarafından önemli görülen mülakatlardan örnekler sunulmuştur.

Aile ve/veya Arkadaş

K2: " Bu köken meselesinin sosyal yaşamını etkilemesi en çokta yetiştirildiğin aileye bağlı. Zamanın tabiriyle "öteki insanlar" diye yetiştirilirsen işin biraz daha zor, ne olduğum, nerden geldiğim bazı geleneklerim öğretildi ama ikiye ayrılmadı"

K1: " .. aile her şeyden önce gelir.. Eğer ailevi bir şey varsa (düğün,cenaze,sünnet,ziyaret..vs) her şey iptal edilir. Aldığımız terbiye ve ahlak gereği böyledir. Bunların hepsi hayatımızı şekillendirir "

K7: "Ortak bir geçmişi yaşamış olmak, ortak sorunları paylaşmak, serbest zaman davranışlarımızda seçici olmamızı sağlıyor elbette. Aynı hassasiyeti eşimden görmediğim gibi çocuklarıma da gösteremiyorum, bu da gerçek"

Katılımcıların serbest zaman faaliyetlerinde, etnik grup farklılığına bağlı, aile ve/veya arkadaş çevresinin etkisi konusundaki cevapları değerlendirildiğinde; kültürel mirasın serbest zaman davranışlarına aktarılmasında, aile ve arkadaş çevreleri gibi temel ve destekleyici ortamların, "kilit" bir nokta olduğunu vurguladıkları saptanmıştır.

Sosyal İlişkiler ve Sosyal Medya

K8: “‘ötekileştirmek’ çağımızın hastalığı bence, dünyada bu sebeple olmuyor mu savaşlar. Ancak spor gibi global bir sektör var, burada sizin diliniz, etnik kökeniniz, dininiz olmuyor. Dünya üstü bir şey yani. Ben bir tesise girdiğimde orda sadece spor yapan insanım.”

K5: “Boş zamanlarımı sömürme derecesinde internette harcıyorum. Facebook ve twitter en sevdiğim. Sadece akrabalarımızı, eşimizi dostumuzu görmekle kalmıyoruz, ortak etkinlikler için de davet ortamını sağlıyoruz. Düğün, Dernek (köy derneği), doğa gezintileri ve toplantıları takip çok daha kolay. Kültürümüzde bu gelişmelere uyum sağladı.”

Yapılan betimsel analizde, katılımcıların kamusal alanda yaptıkları rekreatif faaliyetlerde ayrımcılık vb gibi konularda geri planda kalıp kalmadıklarının değerlendirildiği alt başlık altında, paydaşların herhangi olumsuzluk yaşamadığı görülmüştür. Bunun yanı sıra, serbest zaman faaliyetlerinde sosyal medyanın etkisinin yüksek olduğu, tüm katılımcıların söylemlerinde yer almış, sanal ortamda sosyal ayrımlara ve/veya paylaşımlara sebep olduğu görülmüştür.

Kültürel Gelenekleri Yaşatma

K3: “Yaşadığın yere göre farklılık gösteriyor, burada çok çeşitli insanlar var her kültürden, insanlar köken konusunda daha saygılılar Anadolu’daki şehirlere göre. Sosyal aktiviteleri inancım doğrultusunda seçmem, ortama ayak uydururum, ancak inancımın gereklerini ayrı bir şekilde yaparım ”

K6: “Herkesin yetiştiği ortam aile farklı, giydikleri, yedikleri, inandıkları, sevdiği, karakterleri farklı... hatta bu farklılık kendisini aynı ailede yetişen iki kardeşle bile gösteriyorken girdiğimiz değişik ortamlara sadece kendimizle kısıtlı olarak sokabiliriz etnik kökenimizi bence.”

Araştırmada, paydaşların kültürel gelenek ve etkinliklerin muhafazasında kendi çevrelerinin dışına çıkmayan bir çizgi izledikleri görülmüştür. Bu bağlamda kültürlerini yaşatma ile rekreatif katılım arasında bir paralellik görülse de bunun genel çevreye uyum sağlama içinde gerçekleştiği söylenebilir.

Önyargılar/Kadınların Katılım Fırsatları

K10: “Aileler öyle efsaneler yaratıp çocuklara anlatmışlar ki onun değişmesi çok zor insanlar kendilerini geliştirseler bile o efsane beyninin bir tarafında hep kalıyor herhalde. Bir insana değer var, bir de bizden olan insana değer verme. Kızlarımızı zaten apayrı tutuyorlar.”

K9: “Yaşadığımız şehirden kaynaklanıyor, kökenimizle pek alakası yok. Mesela yaşadığımız şehir küçük önyargı çok kadına, herkes sizi ya da ailenizi tanıyor, yaptıklarınız farklı algılanıp abartılabiliyor. Kabaca dedikodu çok oluyor, hayatınızda daha dikkatli davranmak zorunda kalıyorsunuz kadın olarak, sosyal hayat sınırlaması var.”

Paydaşların söylemlerinde, genel çerçevede etnik olarak sınırlanmamış bir katılım olduğu söylene de, kadınların katılım fırsatları ile ilgili başlık altında negatif yönlü söylemler olduğu görülmüştür. Bu çerçeve içinde “toplumsal cinsiyet temalı serbest zaman davranış kalıpları” dikkat çekmiştir.

Farklılık Algısı

K4: “Hem dil hem de inanç farklılığı sebebiyle yüzlerce yıl farklılığı yaşadık. Serbest zamanlarımızda işimizden ve günlük kimliğimizden uzak bir yerde kültürümüzü, inancımızı yaşıyoruz.”

K3 :” Bir etnik köken olarak ... yüzyıllardır toplumsal dışlanmışlık ve hor görülmüştük üzerine bir geçmişi yaşamak demek. Üzerimizde var olan diğerlerinin önyargıları günümüzde hala bir beğenmeşiş ve hor görülme söz konusu. Eğitim seviyesinin arttığı ortamlarda bakış açısı, empati geliyor ama yine de farklılık duygusu var.”

K7: “ Sekiz yaşında büyük şehre taşındık. O zamanlar rengimin bariz şekilde farklı olduğunu hissedirdim, oyun parkında dalga geçerlerdi. Ama büyüdük (geliştik), dünya artık tek bir insanlık altında.”

Katılımcıların rekreatif faaliyetlerde hissettiği farklılık algısı kategorisinde, paydaşların sosyal ilişkiler kategorisinde gördükleri olumlu gelişmeleri, kendi algıları içinde yaşayamadıkları, kültürel bir miras olarak da adlandırılabilir “kültürel hafıza”nın bireylerin rekreatif katılımlarını etkilediği gözlemlenmiştir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu araştırma, sosyo-kültürel olarak geniş bir yelpazeyi kapsayan farklı etnik gruplardan kadınların serbest zaman davranışlarının durum analizini yapma amacıyla yapılmıştır. Araştırma, Tirone & Pedlar (2000) ve Taylor (2001) tarafından yapılan “kadın-etnisite ve serbest zaman” çalışmalarının paralelinde yürütülmüş, yapılan çalışmalarda oluşturulan kategoriler dâhilinde düzenlemeler yapılmış, uyarlanmıştır.

Yapılan betimsel analize göre; aile, arkadaş ve sosyal çevre gibi bireyi tamamlayıcı unsurların etnik grupları farklı kadınlarda belirgin şekilde benzerlik gösterdiği, paydaşların rekreatif faaliyetlerini “öz” çevreleri ile sınırlandırdıkları saptanmıştır. Paydaşların kültürel geleneklerini bu koruma “kalkanı” ile korudukları, kültürel değerlerini nesillere bu şekilde taşıdıkları düşünülmektedir. Benzer bir şekilde, paydaşların söylemlerinde yer alan sosyal medyanın, rekreasyonel faaliyetler arasında önemli bir yer aldığı görülmüştür. Paydaşların, sosyal medya aracılığı ile mekânsal sınırları aştıklarını belirtmeleri, manevi anlamda bir “birliktelik” yaratmaları, dikkate değer altı çizilmesi gereken bir sonuç olarak değerlendirilmektedir. Bu noktadan hareketle, araştırma bulguları Ateş (2011) ve Shaull and Gramann (1998) araştırmaları ile paralellik göstermiştir. Sosyal ağların etnik grupların serbest zaman faaliyetlerinde yadsınamayacak kadar önemli bir yer tuttuğu sosyal ağlar “kültürel kimlik farkındalığı yaratmada da kişinin kültürel kimliğine karşı araştırma isteği duymasında da olumlu etkiler yarattığı” saptanmıştır (Ateş, 2011).

İver & Page (1997) ve Turner (2001) araştırmalarında etnisite ve statünün soyutlanmayacak bir biçimde örtüştüğünü söylerken, metropolitan toplumlarda da en büyük ayırım sebebi olduğunu vurgulamışlardır. Araştırmada, ciddi bir ayırım sebebi olarak görülmemekle beraber, toplumdaki “kadın” algısının, paydaşların bakış açılarından, bu ayrımı daha fazla belirginleştirdiği görülmüştür. Bu bağlamda, paydaşların söylemlerinde rekreatif faaliyetlere katılımı kadın olmalarından kaynaklı, hegemonik ve ideolojik olarak “göreceli özgürlük”ler yaşadıkları saptanmıştır. Bunun yanı sıra, paydaşların etnik grubu ne olursa olsun farklılık algısını hissedilir derecede vurgulamaları ve belirli sınırlar dâhilinde serbest zaman davranışlarını şekillendirdiklerini belirtmeleri dikkat çekici bir sonuç olarak değerlendirilmektedir. Taylor (2001), Tsai (2010) ve Walker ve diğ., (2007) çalışmalarında da kadınların rekreasyonel davranışlarında kültürel sebeplerle yaşadıkları ataerkil müdahalelerin altı çizilmiş araştırma bulguları ile paralellik görülmüştür.

Fenton (2001)'a göre, kentin kendine özgü doğasının olduğu alanlardan biri etnik topluluklardır. Kültürel yaşamın renklendiği ve yeniden üretildiği bu benzersiz ikilinin, topluluklar arası ilişkilerin eşitsizlikleri nedeniyle, sorunlu bir biçimde gerçekleşmektedir. Fenton (2001) ayrıca, kamuya açık mekânları, egemen kültürün ayrıca da diğer kültürlerin mücadele alanı olarak görürken, Edginton ve ark. (1999) da serbest zamanı etkili kullanmayı geliştirmede, rekreasyon programlarının toplumun ve kişilerin grup uyumunu, kültürel ve etnik yapılarını, yaşam biçimlerini, kişiliklerini algulamalarını ve geliştirmelerini sağladığını vurgulamışlardır. Bu bağlamda, kültür, kamuya açık mekanların rekreasyon programların uygulanmasında ciddi bir etken olarak görülmekte, araştırma bulguları farklı etnik gruplardan gelen bireylerin uyumlaştırılması için projeler üretilmesi ihtiyacının altını çizmektedir. Araştırma bulgularında etnik kökenleri farklı olan kadın paydaşların bu uyumlaştırmayı tam olarak hissedemedikleri, kadın olmalarından kaynaklı “öteki”lik algısını “kültürel hafıza”ları paralelinde yaşadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu noktadan hareketle, Gomez (1999)'in temel kavramlar ve yapılar üzerindeki ilişkileri/bağlantıları açıklayabilmek için harmanladığı/oluşturduğu, kültürlenme/kültürel uyum, sosyo-ekonomik durum-alt kültür kimliği, algılanan serbest zaman faydası- algılanan ayrımcılık-rekreasyon katılımı alt boyutlarını içeren nitel modelin, (Etnik Grup ve Rekreasyon Modeli) değerlendirmeye alınmasının da etkili olabileceği düşünülmektedir.

Sonuç olarak, farklı etnik grupları temsil eden kadınların rekreasyonel faaliyetlere katılımında aşılmamış birçok etken olduğu görülmektedir. Bunların en net ve belirgin temalarının ise kadınların “cinsiyet önyargıları” ile “farklılık algısı”nın oluşturulduğu saptanmıştır.

Araştırmanın önemi ve sonuçları açısından, yeni rekreatif plan ve programlar çerçevesinde değerlendirilmesi gereken bir konu olarak görülen etnik gruplar ve rekreasyonel davranışlar konusunda, gelecek çalışmalar için, cinsiyet farklılıklarının ya da daha geniş bir kitleyle aynı araştırmanın yapılması önerilmektedir.

KAYNAKLAR

Allison, M (1979). On the ethnicity of ethnic minorities in sport. *International Review for Sociology of Sport*. 14(1), 89-96.

- Ateş, D. (2011). Türkiye'de Kültürel Kimlik Farkındalığı Yaratmada Bir Bilişim Sistemi Olarak Sosyal Ağların Rolü: Manav Türkleri Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İletişim Bilimleri Anabilim Dalı Bilişim Bilim Dalı.
- Bramham, P. (2002). Rojek, the sociological imagination and leisure. *Leisure Studies*. 21(3-4), 221-234.
- Chick, G. (2009). Culture as a variable in the study of leisure. *Leisure Sciences*. 31, 305-310.
- Tsai C. L. (2010). A Reflection on Cultural Conflicts in Women's Leisure, *Leisure Sciences: An Interdisciplinary Journal*. 32(4),386-390.
- Edginton, R. Christopher Hudson, D. Susan & Ford, M. Phyllis. (1999). *Leadership for Recreation and Leisure Programs and Settings*. Illinois: Sagamore Publishing Champaign.
- Erkal, M. (2001). Etniklik ve Etnik Grup Kavramları Üzerine. *Türkiye ve Siyaset Dergisi*. 3, 33-40.
- Fenton S. (2001). Çev. N. Şad. *Etnisite-Irkçılık, Sınıf ve Kültür*. Ankara: Phoenix Yayınevi.
- Floyd, M., Gramann, J. (1993). Effects Of Acculturation And Structural Assimilation In Resource Based Recreation: The Case Of Mexican Americans. *Journal of Leisure Research*. 25(1), 6-21.
- Gómez, E. (2002). The Ethnicity and Public Recreation Participation Model. *Leisure Sciences: An Interdisciplinary Journal*, 24(2), 123-142.
- Gordon M., (1999). Çev. Osman Akınhay, Derya Kömürçü. *Sosyoloji Sözlüğü*. Ankara; Bilim ve Sanat Yayınevi.
- Henderson, K.A. (1990). The meaning of leisure for women: An integrative review of the research. *Journal of Leisure Research*, 22(3), 228-243.
- İver, R. M., Page H. (1997). Etnik ve Irksal Gruplar. O. Türkdoğan, *Etnik Sosyoloji-Türk Etnik Sosyolojisi* içinde, İstanbul: Timaş Yayınevi.
- Iwasaki, Y., Nishino, H., Onda, T., & Bowling, C. (2007). Leisure Research In A Global World: Time To Reverse The Western Domination In Leisure Research?. *Leisure Sciences*, 29, 113-117.
- Nira-Yuval D. (2003). Çev. Ayşin Bektaş. *Cinsiyet ve Millet*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Pohl, Sarah L., Borne, William T., Patterson, Michael E., (2000). Women, Wilderness, and Everyday Life: A Documentation of the Connection between Wilderness Recreation and Women's Everyday Lives. *Journal of Leisure Research*. 32(4),415-434.
- Shaull, S. L., Gramann. J. H. (1998). The Effect Of Cultural Assimilation On The Importance Of Family-Related And Nature-Related Recreation Among Hispanic Americans. *Journal of Leisure Research*. 30, 47-63.
- Smith, A. D. (2002). Çev. Sonay Bayramoğlu-Hülya Kendir. *Ulusların Etnik Kökeni*. Ankara: Dost Kitabevi.

- Taylor T. (2001). Cultural Diversity and Leisure: Experiences of Women in Australia. *Society and Leisure*. 24(2), 535-555.
- Tirone, S., Pedlar, A. (2000). Understanding The Leisure Experiences Of A Minority Ethnic Group: South Asian Trends And Young Adults In Canada. *Society and Leisure*. 23(1), 145-169.
- Veal A. J. (2001).Leisure, Culture and Lifestyle. *Society and Leisure*. 24(2), 359-376.
- Walker, G. J., Jackson, E. L., Deng, J. (2008). The Role Of Self-Construal As An Intervening Variable Between Culture And Leisure Constraints: A Comparison Of Canadian And Mainland Chines University Students. *Journal of Leisure Research*. 40, 90-109.